

Увод

Фрушкогорски манастири

На некадашњој територији Јужне Угарске, у живописној области Срема, на падинама и увалама Фрушке горе, основано је у 15. столећу неколико српских православних манастира. Црквена уметност фрушкогорских манастира брижно је чувала неповредивост духовног живота српског народа. Манастири су се приљубили уз шумовите обронке Фрушке горе која је тада постала уточиште монаха са Балкана и добро место за развој пресађене православне културе матичних српских земаља.

Фрушкогорски манастири су по географском положају и хронолошком следу настанка најближи споменицима српске Деспотовине, па се отуда истицало да су градитељски и уметнички најчвршће повезани са њима.

Од запада ка истоку налазе се манастири: Привина глава, Дивша, Кувеждин, Петковица, Шишатовач, Бешеново, Мала Ремета, Беочин, Раковац, Јазак, Врдник, Старо Хопово, Ново Хопово, Гргетег, Велика Ремета и манастир Крушедол.

Истраживачи српске нововековне уметности у Подунављу утврдили су извесну правилност у просторном склопу манастирских храмова, те су оне саграђене у 16. веку повезали са моравском архитектуром средњовековне Србије.

Манастирски храмови саграђени током 18. века представљају занимљиву комбинацију традиционалне архитектуре, по угледу на Ново Хопово, и барокног модела преузетог из репертоара западно европске архитектуре.

Крушедол

Историја

Манастир Крушедол је основан од стране деспота Ђорђа Бранковића и његове мајке Ангелине. Сматра се да је његова изградња започела око 1509. године. Манастир је тек делимично завршен око 1513. године. За време његове изградње београдски и сремски митрополит је имао резиденцију у Успенском манастиру у Београду, али је повремено долазио у Крушедол не би ли надгледао како напредују радови. И поред свега тога градња манастира је ишла веома споро и није била завршена скоро педесет година.

Радови око манастира су стално били у току и 1546. сматра се годином када је манастир био коначно завршен, односно тада су били исликани сви делови храма. Манастир је од самог почетка уживао огроман углед тако да у време најстаријег турског пописа располаже са знатним имањем и у односу на остале фрушкогорске манастире био је најбогатији. Било је очигледно да је манастир и даље у добром материјалном стању. Овакво добро материјално стање не траје дуго јер 1716. године Турци нападају и спаљују манастир. Није прошло много, а манастир је опет обновљен. Радови су започели 1719. године. 1726. године подигнут је и високи петоспратни звоник, а те године владика Никанор у манастиру затиче 90 монаха и 12 стараца који су бринули о имању. У II светском рату манастир није разаран, али је његова богата ризница добрим делом разнешена. 1962. откривен је живопис на западној фасади (Страшни суд), а у припреми су радови за обнову целог манастирског комплекса.

Архитектура и сликарство

Вероватно да посебну његову драж представља то што је један од најстаријих манастира у Фрушкој гори и што је током свих ових векова успео да сачува стил наше средњовековне уметности и архитектуре. Ту су свакако и фреске. Најстарије су оне из припрате, осликане 1543. године и то од стране непознатих мајстора. Наос и остали делови храма осликани су 1545. године. Половином 18. века ове фреске су биле пресликане новим живописом, а све изведено у уљаној техници од стране непознатих мајстора. Мајстори Крушедолских фресака били су највероватније Грци, који су

деловали на територији Влашке и Молдавије, а аутори уљаног зидног сликарства Јов Васиљевић са сарадницима и Стефан Тенецки. Иако су фреске неисцрпне за посматрање, проучавање, али и дивљење ипак се сматра да је у манастиру од свега што он поседује највреднији његов иконостас. Он на себи носи укупно 35 икона, али и оне нису урађене истовремено, већ потичу из више различитих периода. Не зна се ко га је изрезбарио, али се претпоставља да је израђен 1653. године. Треба обратити пажњу на мотиве којима је украшен горњи део иконостаса; палмете, кринови и лозица, којима су додате розете. Све то припада потпуно традиционалном стилу, а и поред великог броја ових украса, све то делује веома умерено, али и резачки, зналачки и надарено прецизно урађено. Од њега је утицај барока веома далек и не може се приметити. Оно што се одмах осети док се посматра ова резбарија јесте дубоки осећај националног, сељачког и пастирског карактера. Тај ситни чипкасти, на чудан начин ритмички карактер реза, све то помало подсећа на онај ритам који имају наше мелодије за народна кола. Осим тога, сви ти украси подсећају на оне којима су украшене гусле, лелеци, ћуркови и тиквице. Други доњи део иконостаса већ није такав и на себи има других утицаја. Сликано Распеће са пратећим иконама и Недреманим оком датирају из 1653. године, док четири престоне иконе и сликане двери потичу из 1745. Најмлађе су иконе у соклу настале 1828. године. Управо испред иконостаса налазе се кивоти у којима су смештени остаци моштију светих Бранковића. Они су затворени у кивоте и излажу се само у време великих празника. Још увек се добро сећам да је пре двадесетак година у једном стакленом суду била изложена шака мајке Ангелине- сасушена, дугих, танких и финих прстију.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com